

UUDISED EL narkoseire keskuselt Lissabonis

NARKOOTIKUMIDE PRUUKIMINE MEELELAHUTUSASUTUSTES

Uuringute kohaselt on klubiskäijad proovinud stimulante 10 korda suurema tõenäosusega kui teised noored

(23.11.2006, LISSABON) Tantsumuusikaüritusi külastavate noorte seas läbiviidud uuringute kohaselt on tõenäosus, et nad on vähemalt korra proovinud stimulante, 10 korda suurem kui noorte hulgas üldiselt. Mõningatel juhtudel väitis ligikaudu kaks kolmandikku klubiskäijaist,* et nad on selliseid aineid vähemalt korra elus pruukinud. "Muutused narkootikumide tarvitamises meelelahutusasutustes" kuulub kolme **väljavalitud teema** (¹) hulka, mida **EL-i narkoseirekeskus (EMCDDA)** on tänavu põhjalikult analüüsinud paralleelselt oma **Aastaaruandes 2006 uimastiprobleemide olukorrast Euroopas** koostamisega, mis täna Brüsselis avalikustati.

Vastavalt täna avaldatavale ülevaatele on tantsumuusikaürituste amplituud muutunud EL-is järjest kirevamaks, "eriti pärast liidu 2004. aasta laienemist". Ürituste skaala võib ulatuda suurejoonelistest, tuhandeid inimesi ligimeelitavatest kommertsmuusikafestivalidest kuni hulga väiksemamastaabiliste tantsupidude ja klubiõhtuteni. Lisaks muutuvad pidevalt ka ürituste toimumiskohad: paljudki 1990ndatel populaarsed suuremad tantsupaigad on tänaseks oma ukseid sulgenud, tehes mõnel pool Euroopas ruumi kasvavale hulgale pisiklubidele ja esoteerilistele festivalidele.

EL-i narkoseirekeskus esitab analüüsi tervet Euroopat hõlmanud tantsumuusika- ja klubiüritustele suunatud uuringute käigus leitud andmetest narkootikumide tarbimise kohta. Samas tõdeb seirekeskus, et neid uuringuid peab tõlgendama ettevaatusega, sest andmed olid kättesaadavad vaid mõnede riikide kohta ning tihti olid uuringud suunatud vaid üritustele, kus narkootikumide tarbimine on ette teadaolevalt kõrge (²). Hoolimata neist mõõndustest loovad need andmed siiski "hinnatava pildi noorte narkootikumide tarbimiskäitumisest sellises keskkonnas".

Mõningais **Prantsusmaa, Itaalia** ja **Ühendkuningriigi** klubiüritustel läbi viidud küsitlustes väitis üle 60% klubiskäijaist, et nad on mingil hetkel oma elus proovinud kokaiini. Samas väitis üle poole **Tšehhi Vabariigis, Prantsusmaal, Ungaris, Madalmaades** ja **Ühendkuningriigis** küsitletud klubiskäijaist, et nad on kunagi proovinud *ecstasy*, mis on nüüdseks enamikus peopaikades üldiselt populaarsem narkootikum kui amfetamiinid.

Mitte küll nii laialdaselt kasutatavad kui *ecstasy*, kuid klubiõhustikus pidevalt nimetatud mõnuaineteks olid ka ketamiin ja GHB. Mõnedes uuringutes täheldati eluaegset ketamiini tarbimist, alates 7%-st **Tšehhi Vabariigis** kuni 21%-ni **Ungaris**, ning eluaegset GHB tarbimist, mis ulatus 6%-st **Ühendkuningriigis** 17%-ni **Madalmaades**.

Hallutsinogeensete narkootikumide osas leiti kõrged näitajad **Tšehhi Vabariigi** klubide uuringute käigus, kus 45% küsitletuist oli vähemalt korra proovinud LSD-d, ning **Prantsusmaa** klubide uuringutes, kus 55% küsitletuist oli vähemalt korra proovinud "hallutsinogeenseid seeni".

Narkootikumide tarbimine reisil või puhkusel viibimise ajal

Ülevaate kohaselt on meelelahutusasutustes narkootikumide pruukijad pigem noored, sotsiaalselt integreeritud, töötavad või õppivad ning sissetulekut omavad. Nimetatud majanduslikud võimalused koos odavamate reisipakkumiste ja EL-i sisepiiride avatusega on soodustanud reisiklubide ja nendega seotud turismi arengut.

Uuring näitab, et noored proovivad narkootikume suurema tõenäosusega või pruugivad neid sagedamini välismaal puhates. **Hispaanias** on puhkuseaegne narkootikumide tarbimine kõrgeim Vahemere äärsete turismikuurortide ümbruses ning **Rootsis**, kus narkootikumide tarbimise tase on Euroopa keskmisega võrreldes madal, näitas üks uuring, et 23% noortest, kes olid eales proovinud mõnd ebaseaduslikku narkootikumi, olid seda teinud esimest korda just välismaal olles. **Ühendkuningriigi** uuringu raames läbi viidud usutlustest noorte **Ibizalt** naasvate puhkajatega selgus, et narkootikumide tarbimise sagedus oli kokkuvõttes puhkuse ajal suurem kui kodus viibides: näiteks rohkem kui kolmandik (37%) *ecstasy* kasutajaist oli pruukinud seda mõnuainet puhkuse ajal viiel või enamal päeval nädalas, mis on tavalisega võrreldes vähemalt viis korda suurem määr (**Ühendkuningriigis** viibides 7%).

Alkoholiga kaasnevaid pikaajalisi riske eiratakse

Tänases ülevaates rõhutatakse, et “enamikule noortest üle kogu Euroopa ei ole narkootikumide tarbimine siiski tantsumuusikaüritusel viibides tingimata loomulik osa”. Enamiku noorte jaoks on selleks osaks muusika, suhtlusvõimalused ja alkoholi tarbimine, mis pakuvad selles keskkonnas peamist elamust.

Joogitootjad on nüüd trügimas tulusale tantsumuusikaõhtute turule, seades uute jookide sihtrühmadeks nooremad vanuserühmad, eelkõige noored naised. See tekitab tõsist muret ohu tõttu klubiskäijate tervisele, sest sageli liialdavad nad joomisega, pruukides alkoholi mõnikord ka koos illegaalsete narkootikumidega (nt kokaiini tarbitakse tavapäraselt koos alkoholiga, mis võib selle toksilisust suurendada). Ehkki usutlustest selgus, et klubiskäijad on üldiselt teadlikud narkootiliste ainete tarbimisega seotud tervise- ja õiguslikest riskidest, on nad vähem teadlikud alkoholiga kaasnevatest probleemidest ning muretsevad vähem alkoholiga seonduvate pikaajaliste riskide pärast.

Ennetamine versus elustiil

Narkootikumide tarbimise ennetuses on toimunud paradigma muutus: nüüd keskendutakse rohkem küsimusele, kuidas mõjutab noorte puhkuseveetmist elustiil, ning väljakutse esitamisele nende arusaamale, et narkootikumide tarbimine on “normaalne”.

Ennetustöötajad kasutavad üha sagedamini Internetti, et jõuda noorte narkootikumitarbijate ja potentsiaalsete tarbijateni “nende omas maailmas”, kutsudes neid üles oma narkootikumitarbimisharjumuse üle kriitiliselt järele mõtlema ja kaasnevaid riske hindama. Samas tõdeb **EL-i narkoseirekeskus**, et järjest enam tunnistatakse, et üksikisiku teavitamisest ja veenmisest lähtuv ennetusmetoodika ei saa toimida isolatsioonis. Seetõttu on juurutamisel laiemad, keskkonnale suunatud strateegiad, mis hõlmavad reklaami keeldusid, turvalise klubikäitamisega juhiseid⁽³⁾ ning sihtrühmale suunatud ürituste litsentseerimist. Nende meetmete eesmärgiks on neutraliseerida lubatud ja keelatud ainete agressiivne reklaamimine ning nõrgestada arusaamu, et suitsetamine, joomine ja keelatud ainete pruukimine on “lahe”, “täiskasvanulik” või “vastuhakku väljendav”. Olles juba pälvinud usaldust mõnedes riikides, on sellise lähenemise eesmärgiks muuta lubatud mõnuainete kättesaadavust ning määratleda õiguslikult kohad, kus võib mõnuaineid tarbida.

Seda teemat kommenteerides lausub **EMCDDA direktor Wolfgang Götz**: “Liiga paljude noorte eurooplaste jaoks on enese purju joomine või pilves olekusse viimine kujunenud ühe hea väljas veedetud õhtu juurde kuuluvaks loomulikuks osaks. Kui me ei suuda noorte inimeste meeltes tekkinud sidet narkootikumide pruukimise ja lõbutsemise vahel katki lõigata, on tervise- ja sotsiaalkulud edaspidi märkimisväärsed. Et see kujuteldav seos purustada, peame tegema koostööd meelelahutustööstusega, tagamaks, et keskkond, kus noored sageli viibivad, oleks nii turvaline kui võimalik. Samas peame ühtlasi saavutama kontakti noorte endiga, veendumaks, et nad ei eiraks uisapäisa pikaajalisi kahjusid, mida narkootikumid ja alkohol võivad põhjustada.

Eelkõige peame esitama väljakutse kurikavalale uskumusele, et liialdamine on edu sünonüüm, asendades selle alternatiivse arusaamaga, et nauding ei sõltu keemilistest ergutitest.”

* “Klubiskäijad” — organiseeritud tantsumuusikaüritustel osalevad noored.

Märkused:

(¹) *Selected issue*: 'Developments in drug use within recreational settings' on kättesaadav inglise keeles aadressil <http://issues06.emcdda.europa.eu>

(²) Ürituste paikade, vanusevahemike ning küsitlusmeetodite heterogeensuse tõttu on valimite võrreldavus sageli halb. Esitatud andmed tuginevad parimaile kättesaadavaile levimushinnanguile erinevate riikide valimist. Neid andmeid ei saa mitte mingil juhul lugeda statistiliselt esinduslikuks.

(³) Turvalise klubikäitamise juhiste eesmärgiks on luua klubiskäijaile turvaline ja tervislik füüsiline keskkond (nt ülekuumenemise vältimine, tasuta veevarustuse tagamine).

Joonised: Vt käesoleva *Selected issue* joonist 2, 3, 4.